

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2012 06 21
COM(2012) 335 final

2012/0163 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

**kuriuo nustatoma finansinės atsakomybės, susijusios su investuotojų ir valstybės ginčų
sprendimu teismuose, įsteigtuose tarptautiniais susitarimais, kurių šalis yra Europos
Sąjunga, paskirstymo tvarka**

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

1.1. Įvadas

Įsigaliojus Lisabonos sutarčiai tiesioginės užsienio investicijos pateko į Sąjungos bendros prekybos politikos, taigi ir į Sąjungos išimtinės kompetencijos taikymo sritį. Tarptautinių susitarimų dėl tiesioginių užsienio investicijų (paprastai vadinamų investicijų apsaugos susitarimais) pagrindinė ypatybė yra investuotojo teisė pareikšti ieškinį prieš valstybę, kai valstybės veiksmai tariamai prieštarauja investicijų apsaugos susitarimui (toliau – investuotojų ir valstybės ginčų sprendimas). Tokio bylinėjimosi metu susijusi valstybė patiria išlaidų (ginčo administravimo mokesčiai, arbitrų atlygis, teisininkų atlygis) ir pralaimėjimo atveju gali būti įpareigota sumokėti kompensaciją.

Sąjunga jau yra vieno susitarimo, kuriame numatyta investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo galimybė (Energetikos chartijos sutartis¹), šalis ir Sąjunga sieks derėtis dėl tokių nuostatų keliuose susitarimuose, dėl kurių šiuo metu deramasi ar bus deramasi ateityje. Taigi būtina išnagrinėti, kaip reikia tvarkytis su tokių ginčų finansinėmis pasekmėmis. Šiuo reglamentu siekiama nustatyti sistemą, kaip tai turėtų būti daroma.

Pagrindinis šio reglamento sistemos principas yra tai, kad iš investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo kylanti finansinė atsakomybė turėtų tekti subjektui, kuris nustatė ginčijamą reguliavimą. Tai reiškia, kad Sąjungos institucijoms finansinė atsakomybė turėtų tekti tada, kai atitinkamą reguliavimą nustatė Sąjungos institucijos. Finansinė atsakomybė turėtų tekti atitinkamą reguliavimą nustačiusiai Europos Sąjungos valstybei narei. Sąjungai finansinė atsakomybė turėtų tekti tik tada, kai atitinkamų valstybės narės veiksmų reikalavo Sąjungos teisė. Šis pagrindinis principas taip pat reiškia tai, kad reikėtų atkreipti dėmesį į tai, ar ir kokiomis aplinkybėmis Sąjunga ar valstybė narė, nustačiusi ginčijamą reguliavimą, turėtų būti atsakove, kaip tam tikrais atvejais reikia organizuoti Komisijos ir valstybės narės bendradarbiavimą, kaip turi būti naudojamosi galimybė sudaryti taikos sutartį ir galiausiai kokios priemonės reikalingos, kad būtų užtikrintas atsakomybės paskirstymo įgyvendinimas.

Sprendžiant šiuos papildomus klausimus taip pat reikia atsižvelgti į kitus tris principus, kuriais pagrįstas šis reglamentas. Pirmas principas yra tai, kad bendras atsakomybės paskirstymo mechanizmas galiausiai negali turėti poveikio Sąjungos biudžetui, t. y. kad Sąjungai gali tekti tik tos išlaidos, kurios atsirado dėl Sąjungos institucijų priimtų aktų. Antra, mechanizmas turi veikti taip, kad trečiosios šalies investuotojas nepatirtų nepatogumų prireikus spręsti finansinės atsakomybės klausimus Sąjungos viduje. Kitaip tariant, iškilus nesutarimams tarp Sąjungos ir valstybės narės, trečiosios šalies investuotojui būtų sumokėtos jam priklausančios sumos ir tuomet atsakomybė būtų paskirstyta Sąjungos viduje. Trečia, mechanizmas turėtų nepažeisti Sutartyse ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikoje nustatytų pagrindinių principų, reguliuojančių Sąjungos užsienio veiksmus, ypač susijusių su vieningu atstovavimu išorės santykiuose ir sąžiningu bendradarbiavimu.

¹ OL L 380, 1994 12 31, p. 1.

Pažymėtina, kad Komisija numatė šio reglamento poreikį Komunikate „Visapusiškos Europos tarptautinės investicijų politikos kūrimas“².

Rezoliucijoje dėl būsimos tarptautinės ES investicijų politikos (2011 m. balandžio 22 d. priimtos Rezoliucijos A7-0070/2011 35 pastraipa) Europos Parlamentas aiškiai paprašė parengti siūlomą reglamentą. Be to, Taryba paprašė Komisiją išnagrinėti klausimą savo 2010 m. spalio 25 d. išvadose dėl visapusiškos tarptautinės investicijų politikos. Vėlesnės diskusijos Taryboje, ypač dėl susijusių derybinių nurodymų dėl tam tikrų susitarimų, dėl kurių šiuo metu deramasi, priėmimo, patvirtino didelį Tarybos suinteresuotumą šia iniciatyva.

1.2. Sąjungos kompetencija sudaryti investicijų apsaugos susitarimus ir Sąjungos tarptautinė atsakomybė pagal tuos susitarimus

Komisija mano, kad Sąjunga turi išimtinę kompetenciją sudaryti susitarimus dėl visų klausimų, susijusių su užsienio investicijomis, t. y. ir tiesioginėmis užsienio investicijomis, ir portfelinėmis investicijomis³. Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 207 straipsnyje numatyta išimtinė kompetencija tiesioginių užsienio investicijų srityje. Sąjungos kompetencija dėl portfelinių investicijų, Komisijos nuomone, kyla iš SESV 63 straipsnio. Tame straipsnyje numatyta, kad kapitalo judėjimas tarp Sąjungos valstybių narių ir trečiųjų šalių turi būti nevaržomas. SESV 3 straipsnio 2 dalyje numatyta išimtinė Sąjungos kompetencija visais atvejais, kai tarptautinio susitarimo nuostatos „gali daryti poveikį bendroms taisyklėms ar pakeisti jų taikymo sritį“. Komisijos nuomone, Sąjunga turi turėti išimtinę kompetenciją taip pat portfelinių investicijų klausimais, nes priimamos nuostatos, kurios būtų neapibrėžtai taikomos portfelinėms investicijoms, gali turėti poveikio Sutarties 63 straipsnio nuostatomis dėl kapitalo judėjimo.

Be to, Komisija mano, kad Sąjungos kompetencija apima visus investicijų apsaugos dokumentuose nustatytus standartus, įskaitant ekspropriaciją. Pirma, pagal nusistovėjusią Europos Teisingumo Teismo praktiką Sąjungos kompetencija bendros prekybos politikos srityje apima įpareigojimus, taikomus po įvežimo (t. y. po to, kai prekė importuota arba įsisteigia paslaugų teikėjas), net ir tuomet, kai valstybėms narėms paliekama teisė priimti vidaus taisykles⁴. Taigi neginčijama, kad Sąjungos kompetencija prekybos prekėmis srityje neapsiriboja tokiomis pasienio priemonėmis, kaip tarifinės ar importo kvotos, ir taip pat apima tokius po importavimo kylančius klausimus, kaip nacionalinio režimo ir palankiausio nacionalinio režimo suteikimas mokesčių atžvilgiu ir atsižvelgiant į kitus vidaus teisės aktus⁵,

² KOM(2010) 343 galutinis, p. 10.

³ Ten pat, p. 8.

⁴ 1994 m. Europos Teisingumo Teismo nuomonė 1/94 (Rink. p. I-5267), ypač 29, 32 ir 33 punktai:

„32) Nyderlandų vyriausybės teigimu, bendras Bendrijos ir valstybių narių dalyvavimas PPO susitarime yra pateisinamas, nes valstybės narės pačios turi kompetenciją techninių prekybos kliūčių srityje atsižvelgiant į pasirenkamą kai kurių Bendrijos direktyvų pobūdį toje srityje ir tai, kad visiškas harmonizavimas neatliktas ir nėra numatytas toje srityje.

33) Su šiuo argumentu negalima sutikti. Sutartis dėl techninių prekybos kliūčių, kurios nuostatomis tiesiog siekiama užtikrinti, kad techninės taisyklės, standartai ir procedūros, skirti vertinti atitikimą techninėms taisyklėms ir standartams, nesukeltų nereikalingų kliūčių tarptautinei prekybai (žr. Sutarties preambulę ir 2 straipsnio 2 dalį bei 5 straipsnio 1 dalies 2 punktą), patenka į bendros prekybos politikos apimtį“.

⁵ Žr. 1994 m. Bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos (GATT 1994) I straipsnio 1 dalį ir III straipsnį ir Nuomonės 1/94 34 punktą.

arba nereikalingų kliūčių prekybai, kylančių iš techninių reglamentų ir standartų, panaikinimas⁶. Panašiai neginčijama⁷, kad Sąjungos kompetencija dėl „prekybos paslaugomis“ neapsiriboja patekimo į rinką klausimais ir taip pat apima tokius klausimus, kaip nacionalinis režimas ir palankiausias nacionalinis režimas dėl vidaus teisės aktų ir kai kurių pareigų, susijusių su administravimu ir nacionalinio reguliavimo turiniu. Pagal šią logiką Sąjungos kompetencija dėl tiesioginių užsienio investicijų ir kapitalo judėjimo taip pat turi apimti standartus, taikomus po įsisteigimo, įskaitant nacionalinį ir palankiausią nacionalinį režimą, teisingą ir nešališką požiūrį ir apsaugą nuo ekspropriacijos be kompensacijos.

Toliau pažymėtina, kad SESV 345 straipsnyje numatyta tik tai, kad Sutartys negali daryti poveikio valstybėse narėse galiojančiai nuosavybės sistemai. Sutartys, kuriose numatoma investicijų apsauga, nedaro poveikio turto nuosavybės sistemai – jose reikalaujama, kad ekspropriacijai būtų taikomos tam tikros sąlygos, įskaitant, *inter alia*, kompensacijos sumokėjimą. Taigi speciali 345 straipsnio taisyklė nereiškia, kad Sąjunga neturi kompetencijos dėl investicijų apsaugą numatančiuose susitarimuose pateiktų ekspropriacijos taisyklių. Galiausiai pripažinta, kad kompetencija priimti ir taikyti ginčų sprendimo nuostatas atitinka kompetenciją dėl taisyklių dalyko⁸.

Todėl tuomet, kai susitarimą sudaro vien Sąjunga, investuotojas gali reikšti ieškinį tik prieš Sąjungą. Taip būtų net ir tuomet, kai nustatytą reguliavimą, kuris yra investuotojo ir valstybės ginčo dalykas, nustatė valstybė narė, o ne Sąjunga. Jeigu ir Europos Sąjunga, ir valstybės narės yra susitarimo šalys, reikia nuspręsti, kas pagal tarptautinę teisę yra atsakingas už konkrečius veiksmus; Komisijos nuomone, tai reikia nuspręsti ne atsižvelgiant į aktą priėmusį subjektą, bet į kompetenciją dėl atitinkamų tarptautinių taisyklių dalyko, kaip numatyta Sutartyje. Šiuo atžvilgiu neturi reikšmės tai, kad valstybė narė yra kompetentinga pagal vidaus rinkos taisykles priimti teisės aktus šalies viduje.

Tokia argumentacija yra patvirtinta Teisingumo Teismo praktikoje. Pavyzdžiui, Nuomonėje 1/91 Teismas nurodė (pridėtas pabraukimas):

Susitariančiųjų šalių sąvoka apibrėžta susitarimo 2 straipsnio c punkte. Kalbant apie Bendriją ir jos valstybes nares, ši sąvoka apima Bendriją ir valstybes nares arba Bendriją arba valstybes nares, atsižvelgiant į aplinkybes. Kurį iš trijų galimų variantų pasirinkti, kiekvienu atveju reikia spręsti remiantis susijusiomis susitarimo nuostatomis ir atsižvelgiant į atitinkamą Bendrijos kompetenciją ir valstybių narių kompetenciją, kylančias iš EEB sutarties ir EAPB sutarties⁹.

Tarptautiniu lygmeniu Tarptautinės teisės komisija pripažino, kad tarptautinės organizacijos ir jos narių santykiams gali būti taikomos specialios taisyklės. Aiškindama straipsnių dėl tarptautinių organizacijų atsakomybės projektą, Tarptautinės teisės komisija nurodė, kad tam

⁶ Žr. Sutarties dėl techninių prekybos kliūčių (TBT) 2 straipsnio 2 dalį ir Nuomonės 1/94 31-33 punktus.

⁷ Nuomonėje 1/2008 ETT atmetė Ispanijos teiginį, kad Bendrijos kompetencija prekybos paslaugomis srityje pagal EB 133 straipsnį taikoma tik paslaugoms, teikiamoms 2 būdu (t. y. tarpvalstybinėms paslaugoms). ETT nurodė, kad remiantis Nicos sutartimi EB 133 straipsnis taip pat taikomas kitiems trims Bendrajame susitarime dėl prekybos paslaugomis (GATS) nurodytiems paslaugų teikimo būdams, įskaitant paslaugų teikimą, pagrįstą „komerciniu įsisteigimu“ (3 būdas). Žr. Nuomonės 1/2008 120-123 punktus. Be to, Nuomonėje 1/2008 nenurodyta, kad, kalbant apie sritis, kuriose EB turi išimtinę kompetenciją, tokia kompetencija neapima įsipareigojimų dėl nacionalinio režimo.

⁸ 1991 m. Europos Teisingumo Teismo nuomonė 1/91 (Rink. p. I-60709).

⁹ Nuomonės 1/91 33 punktas.

tikromis aplinkybėmis jos taisyklės dėl atsakomybės gali būti netaikomos arba gali būti koreguojamos¹⁰.

Nors pagal pirmiau išdėstytas taisykles Sąjunga iš principo yra atsakinga už bet kurios nuostatos pažeidimą Sąjungos kompetencijos ribose, remiantis Sąjungos teise įmanomas Sąjungos ir valstybių narių finansinės atsakomybės paskirstymas. Kaip toliau aptariama 1.3 skirsnyje, Komisija mano, kad kiekviena valstybė narė turėtų būti finansiškai atsakinga už savo pačios veiksmus, išskyrus atvejus, kai tokių veiksmų reikalauja Sąjungos teisė.

Panašiai, nors dėl pirmiau išdėstytų priežasčių Sąjunga iš principo turėtų būti atsakove bet kuriame ginče dėl į išimtinę Sąjungos kompetenciją patenkančio tarptautinio susitarimo nuostatos tariamo pažeidimo, net jeigu toks pažeidimas padaromas valstybės narės veiksmais, tam tikromis aplinkybėmis, kaip aiškiai nurodyta SESV 2 straipsnio 1 dalyje, gali būti įmanoma įgalinti valstybę narę būti atsakove, atsižvelgiant į galimas dideles (net ir laikinas) pasekmes Sąjungos biudžetui ir Sąjungos ištekliais, jeigu Sąjunga būtų atsakove visose bylose. Tai reiškia, kad, užuot nustačius griežtą su kompetencija susijusių taisyklių taikymu pagrįstą sistemą, naudingesni gali būti pragmatiški sprendimai, kurie užtikrintų investuotojui teisinį tikrumą ir kuriais būtų sudarytos sąlygos sklandžiam arbitražo procesui bei galiausiai nustatytos visos priemonės, būtinos finansinei atsakomybei tinkamai paskirstyti. Kaip toliau paaiškinta 1.4 skirsnyje, Komisija mano, kad valstybėms narėms turėtų būti leidžiama būti atsakovėmis ginantis nuo prieš jas pareikštų ieškinių, išskyrus tam tikras aplinkybes, kai Sąjungos interesai yra kitokie. Tai turi būti daroma laikantis vieningo atstovavimo išorės santykiuose principo.

1.3. Finansinės atsakomybės paskirstymas

Kaip pirmiau minėta, sprendžiant investuotojo ir valstybės ginčą susijusios šalys patiria išlaidų, susijusių su mokesčiais ir galutinai priteistų sumų sumokėjimu. Svarbu atskirti bylos, kurioje nagrinėjamas investuotojo ir valstybės ginčas, vedimo klausimą nuo finansinės atsakomybės paskirstymo klausimo. Tai reikalinga siekiant užtikrinti teisingą išlaidų padalijimą taip, kad ES biudžetas – ir atitinkamai valstybių narių, nesusijusių su nagrinėjamu ginču, biudžetai – nepatirtų išlaidų, susijusių su vienos valstybės narės nustatytu reguliavimu. Taigi, neatsižvelgiant į tai, ar atsakovė yra Sąjunga ar valstybė narė, finansinė atsakomybė už bet kokias išlaidas turėtų būti nustatoma pagal investuotojo skundžiamo reguliavimo kilmę. Taigi, jei investuotojo skundžiamas reguliavimas kildinamas išimtinai iš valstybės narės, ta valstybė narė turėtų būti atsakinga už išlaidas, susijusias su ginčo sprendimu. Panašiai, kai investuotojo ginčijamas reguliavimas kildinamas iš Sąjungos institucijų (įskaitant atvejus, kai nagrinėjamą priemonę nustatė valstybė narė, vadovaudamasi Sąjungos teise), finansinę atsakomybę turėtų prisiimti Sąjunga. Be to, sprendimas dėl taikos sutarties sudarymo ir atsakomybės už taikos sutartyje numatytų sumų sumokėjimą paprastai turėtų būti priimamas atsižvelgiant į reguliavimo kilmę.

Tačiau, nors finansinės atsakomybės paskirstymas tarp Sąjungos ir valstybės narės gali sukelti didelių svarstymų, ieškinį reiškiančio investuotojo neturėtų neigiamai paveikti joks Sąjungos ir valstybės narės nesutarimas. Todėl reikalinga nuostata, kuria būtų užtikrinta, kad galutinai priteistos sumos ar taikos susitarime nustatytos sumos investuotojui būtų sumokamos greitai ir neatsižvelgiant į sprendimus dėl finansinės atsakomybės paskirstymo. Be to, siekiant išvengti nereikalingų išmokų iš Sąjungos biudžeto, turėtų būti priimtos nuostatos dėl periodinių

¹⁰ Žr. 2011 m. gegužės 30 d. Dokumento A/CN.4/L.778 64 straipsnį ir Tarptautinės teisės komisijos šešiasdešimt pirmosios sesijos ataskaitą (A/64/10), p. 173-175.

mokėjimų į Sąjungos biudžetą, skirtų padengti arbitražo išlaidas, taip pat dėl greito valstybės narės kompensacijos į Sąjungos biudžetą sumokėjimo.

1.4. Sąjungos ir valstybių narių vaidmuo sprendžiant ginčus

Šiame pasiūlyme atskiriami trys skirtingi atvejai dėl Sąjungos ir valstybių narių vaidmenų sprendžiant ginčus pagal susitarimus, kurių šalis yra Sąjunga, paskirstymo.

Pirmuoju atveju atsakovė turi būti Sąjunga, kai reguliavimą, kuris tariamai prieštarauja susitarimui, nustatė viena ar kelios Sąjungos institucijos. Tokiais atvejais Sąjunga prisiima visišką finansinę atsakomybę.

Antruoju atveju atsakovė turi būti valstybė narė, kai aptariamą reguliavimą nustatė valstybė narė. Tokiais atvejais valstybė narė prisiima visišką finansinę atsakomybę. Valstybė narė informuoja Komisiją apie bylose eigą ir leidžia Komisijai teikti nurodymus konkrečiais klausimais¹¹.

Trečiuoju atveju Sąjunga yra atsakovė dėl valstybės narės nustatyto reguliavimo. Taip gali būti tuomet, kai valstybė narė pasirenka nebūti atsakove. Be to, taip gali atsitikti tuomet, kai Komisija nusprendžia, kad ginčas susijęs su Sąjungos teisės klausimais taip, kad Sąjunga gali būti visiškai arba iš dalies finansiškai atsakinga. Tai taip pat galioja tuomet, kai Komisija mano, jog reikalinga Sąjungos pozicija siekiant užtikrinti vieningą atstovavimą išorės santykiuose, nes tikėtina, kad panašių ginčų gali kilti pareiškus ieškinius prieš kitas valstybes nares, arba ginčai susiję su neišspręstais teisės klausimais, kurie gali pasikartoti kituose ginčiuose. Sąjungai atstovauja Komisija atsižvelgiant į jos vaidmenį, susijusį su atstovavimu išorės santykiuose, nustatytą Europos Sąjungos sutarties 17 straipsnyje.

Komisija neabejoja, kad tuomet, kai Sąjunga bus atsakovė dėl valstybės narės nustatyto reguliavimo, reikės užtikrinti gerą bendradarbiavimą su atitinkama valstybe nare. Tai apims glaudų bendradarbiavimą ruošiantis gynybai, nuo proceso pradžios iki pabaigos. Taigi reikės dalytis dokumentais, o valstybių narių atstovai turėtų būti įtraukti į Sąjungos delegaciją. Tačiau nustačius konkretų tokių atstovų vaidmenį posėdžiuose ar leidus jiems teikti atskirus rašytinius argumentus, būtų nustatyta pernelyg nelanksti sistema, kuri galėtų kelti sunkumų užtikrinant vieningą Sąjungos atstovavimą išorės santykiuose. Dėl šios priežasties, nors Komisija siekia užtikrinti glaudų ir veiksmingą bendradarbiavimą, šie klausimai šiame reglamente neturėtų būti reglamentuojami ir tik turėtų būti nurodytas Sąjungos ir valstybių narių glaudaus bendradarbiavimo principas.

Rengdama šį pasiūlymą, neformalių konsultacijų metu Komisija išnagrinėjo kelias alternatyvas. Viena iš alternatyvų buvo sistema, pagal kurią Sąjunga ir valstybė narė būtų bendraatsakovės. Tačiau tokia sistema, Komisijos nuomone, netinka investuotojų ir valstybės ginčų sprendimui. Pirma, joje tinkamai nenumatytas finansinės atsakomybės tarp susijusios valstybės narės ir Sąjungos paskirstymo mechanizmas. Jei valstybė narė sumokėtų galutinai priteistas sumas ir po to siektų susigrąžinti jas iš Europos Sąjungos, pati siekdama nuspręsti, ko reikalauja Sąjungos teisė, tai nebūtų nuoseklu ar veiksminga, turint omenyje biudžeto procedūras, ir nebūtų pripažįstamas Komisijos vaidmuo įgyvendinant Sąjungos teisę. Antra, tai gali lemti nesutarimus dėl gynybos nuo ieškinio, kai abi bendraatsakovės pateikia

¹¹ Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma valstybių narių ir trečiųjų šalių dvišaliams investicijų susitarimams skirta pereinamojo laikotarpio tvarka (2010/197 COD), 13 straipsnyje.

prieštarigus ar skirtingus argumentus. Tai prieštarautų Europos Sąjungos Teisingumo Teismo įtvirtintam vieningo atstovavimo išorės santykiuose principui. Trečia, dėl to teismui gali tekti priimti sprendimą dėl Sąjungos ir valstybių narių kompetencijų atskyrimo tokiomis aplinkybėmis, kai dvi bendraatsakovės teismui pateikia skirtingas pozicijas šiuo klausimu; reikėtų vengti situacijos, kai trečioji šalis pateikia nuomonę grynai ES vidaus klausimu. Galiausiai tuomet, jei byloje būtų sėkmingai apsiginta ir atsakovei būtų priteistos išlaidos, tikėtina, kad teismas neleistų Sąjungai ar susijusiais valstybei narei abiems susigrąžinti išlaidų. Nepriimtina, kad galimos išlaidos, kurios Sąjungai būtų kompensuotos, būtų sumažintos siekiant padengti bendraatsakovės valstybės narės patirtas išlaidas (ar atvirkščiai). Galiausiai nebūtų visiškai kompensuojamos Sąjungos išmokėtos lėšos ir todėl nebūtų galima užtikrinti biudžeto neutralumo.

1.5. Sprendimų prieš Sąjungą pripažinimas ir vykdymas

Taip pat būtina nustatyti taisykles, kurios būtų taikomos tuo atveju, kai pripažįstama ES atsakomybė. Kadangi Europos Sąjunga yra arba bus tokių susitarimų šalis, ji turės tarptautinę pareigą sutikti su bet kuriuo prieš ją priimtu sprendimu. Europos Sąjunga vykdys tokią pareigą.

Atsižvelgiant į tai, kad investuotojų ir valstybės ginčų sprendimas yra grindžiamas arbitražu, daugelyje šalių, įskaitant Europos Sąjungos valstybes nares, sprendimų dėl investicijų pripažinimas ir vykdymas grindžiamas arbitražą reglamentuojančiais teisės aktais. Dažnai tai yra 1958 m. birželio 10 d. Niujorko konvencija dėl užsienio arbitražų sprendimų pripažinimo ir vykdymo arba Jungtinių Tautų Tarptautinės prekybos teisės komisijos (UNCITRAL) 1985 m. Pavyzdinis tarptautinio komercinio arbitražo įstatymas (su pakeitimais, padarytais 2006 m.)¹². Konvencijoje dėl valstybių ir kitų valstybių piliečių ginčų investicijų srityje sprendimo (toliau – ICSID konvencija) konkrečiai numatytas ginčų dėl investicijų sprendimo būdas. Jos 54 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

Kiekviena susitariančioji šalis pripažįsta, kad pagal šią konvenciją priimtas sprendimas yra privalomas, ir vykdo tuo sprendimu nustatytas pinigines prievoles savo teritorijose taip, lyg jis būtų galutinis tos valstybės teismo priimtas sprendimas. Federacinę konstituciją turinti susitariančioji šalis tokį sprendimą gali įvykdyti per savo federalinius teismus ir gali numatyti, kad šie teismai tokį sprendimą turi vertinti taip, lyg jis būtų galutinis federacinio vieneto teismų sprendimas.

Sprendimų dėl investicijų pripažinimui ir vykdymui taikomos ICSID konvencijoje išdėstytos taisyklės, jeigu atitinkamas arbitražas vykdomas laikantis ICSID konvencijos taisyklių, priešingu atveju taikomos Niujorko konvencijoje ir nacionaliniuose arbitražo įstatymuose išdėstytos taisyklės. Komisijos žiniomis, tik Jungtinės Karalystės ir Airijos nacionalinės teisės aktuose numatytos specialios procedūros sprendimams, priimtiems pagal ICSID konvenciją¹³.

Šios taisyklės atitinkamai taikomos pagal Sąjungos susitarimus vykdomam arbitražui. Nors nėra duomenų, kad Sąjunga ar jos valstybės narės būtų atsisakiusios vykdyti sprendimą, jeigu investuotojas manytų, jog reikia siekti sprendimo pripažinimo ar vykdymo, jis turėtų tai daryti per valstybių narių teismus. Siekiant įvykdyti prieš Sąjungą priimtą sprendimą, būtų taikomas Protokolo (Nr. 7) dėl Europos Sąjungos privilegijų ir imunitetų 1 straipsnis:

¹² Dokumentai turi daug panašumų.

¹³ Dėl Jungtinės Karalystės žr. 1966 m. Arbitražo (tarptautinių ginčų dėl investicijų) įstatymą, o dėl Airijos – 1980 m. Arbitražo įstatymą (IV dalis).

Be Teisingumo Teismo leidimo Sąjungos nuosavybei ir turtui netaikomos jokios administracinės ar teisinės suvaržymo priemonės.

Tai reiškia, kad norint, jog sprendimas būtų įvykdytas iš Sąjungos turto, investuotojui gali teikti kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą. Komisija mano, kad tokiose situacijose Teisingumo Teismas laikytųsi įprasto suverenaus imuniteto požiūrio ir situacija Sąjungoje būtų panaši į situaciją kitose šalyse, įskaitant Europos Sąjungos valstybes nares, nes būtų taikomas tarptautinis suverenaus imuniteto principas.

2. KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

Pasiūlymo poveikio vertinimas neatliktas. Taip yra todėl, kad pačiame reglamente nėra nuostatų dėl investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo, kurios savo ruožtu gali lemti poreikį kreiptis į arbitražą arba atsakomybę sumokėti kompensaciją. Tiek, kiek įmanoma išnagrinėti galimą tokių nuostatų poveikį, tai bus padaryta vertinant aptariamų susitarimų poveikį. Nepaisant to, 4 skyriuje toliau pateikiama šiek tiek paaiškinimų dėl tikėtino poveikio biudžetui.

Rengdama šį pasiūlymą Komisija surengė kelis susitikimus su valstybių narių atstovais ir Europos Parlamentu. Į šiuose susitikimuose išreikštas nuomones atsižvelgta rengiant pridedamą pasiūlymą.

3. TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI

3.1. Teisinis pagrindas

Pasiūlymas pagrįstas SESV 207 straipsnio 2 dalimi, kurioje nustatyta išimtinė Sąjungos kompetencija bendros prekybos politikos srityje, įskaitant tiesiogines užsienio investicijas.

3.2. Pasiūlymo pristatymas

Siūlomu reglamentu nustatoma finansinės atsakomybės, kylančios sprendžiant investuotojų ir valstybės ginčus pagal susitarimus, kurių šalis yra Sąjunga, paskirstymo tvarka.

3.2.1. I skyrius. Bendrosios nuostatos

Šiame skyriuje nustatyta siūlomo reglamento taikymo sritis ir pateikiamos vartojamų sąvokų apibrėžtys. Siūlomas reglamentas taikomas trečiosios šalies investuotojo inicijuotam ginčo sprendimui, vykdomam pagal susitarimą, kurio šalis yra Sąjunga. Jis netaikomas valstybių tarpusavio ginčų dėl investicijų apsaugos nuostatų sprendimui, nes jie nėra susiję su galimomis finansinėmis kompensacijomis. Valstybė, norinti siekti kompensacijos, turėtų perimti atitinkamas reikalavimo teises iš savo investuotojų.

3.2.2. II skyrius. Finansinės atsakomybės paskirstymas

Šiame skyriuje nurodytas pagrindas, kuriuo bus grindžiamas finansinės atsakomybės, kylančios sprendžiant ginčus, paskirstymas Sąjungai, valstybei narei ar joms abiems.

Pagrindinis paskirstymo kriterijus yra investuotojo ginčijamo reguliavimo kilmė. Jeigu reguliavimas kildinamas iš Sąjungos akto, finansinė atsakomybė tenka Sąjungai. Jeigu

reguliavimas kildinamas iš valstybės narės akto, finansinė atsakomybė tenka valstybei narei, jei tokio reguliavimo nereikalavo Sąjungos teisė. Tačiau valstybė narė turi priimti finansinę atsakomybę dėl reguliavimo, kurio reikalavo Sąjungos teisė, tais atvejais, kai toks reguliavimas buvo reikalingas siekiant ištaisyti anksčiau padarytą Sąjungos teisės pažeidimą.

Jeigu finansinė atsakomybė buvo skirta valstybei narei, Komisija gali priimti sprendimą dėl jos paskirstymo.

Nepaisant šių paskirstymo kriterijų, jeigu valstybė narė nusprendžia priimti finansinę atsakomybę dėl ginčo, kuriame Sąjunga yra atsakovė, veikia kaip atsakovė arba nusprendžia sudaryti taikos sutartį, finansinė atsakomybė turi tekti valstybei narei.

Valstybei narei nusprendus priimti iš ieškinio kylančią finansinę atsakomybę, valstybė narė ir Komisija gali susitarti dėl arbitražo išlaidų ir priteistos sumos sumokėjimo tvarkos. Komisija informuoja arbitražo teismą ir investuotoją apie tai, kad valstybė narė priėmė finansinę atsakomybę.

3.2.3. *III skyrius. Ginčo eiga*

Šiame skyriuje išdėstyti principai, susiję su ginčų dėl Sąjungos arba valstybės narės visiškai ar iš dalies nustatyto reguliavimo sprendimo eiga.

Pirmame šio skyriaus skirsnyje nustatyta, kad Sąjunga turi būti atsakovė visais atvejais, kai ginčas susijęs su Sąjungos nustatyto reguliavimu.

Antrame skirsnyje aptariama situacija, kai ginčas yra visiškai ar iš dalies susijęs su valstybės narės nustatyto reguliavimu. Komisija informuoja susijusią valstybę narę, kai sužino, kad investuotojas paprašė konsultacijų pagal investicijų apsaugos susitarimo nuostatas. Valstybė narė gali dalyvauti konsultacijose ir suteikia Komisijai visą susijusią informaciją.

Gavę investuotojo pranešimą apie arbitražą pagal investicijų apsaugos susitarimo nuostatas, Komisija ir valstybė narė informuoja viena kitą. Sprendžiant ginčą valstybė narė gali būti atsakovė, jeigu Komisija nenusprendžia, kad atsakovė turėtų būti Sąjunga, arba pati valstybė narė nepageidauja, kad atsakovė būtų Sąjunga. Komisija gali priimti sprendimą, kad Sąjunga turi būti atsakovė, kai:

- a) tikėtina, kad Sąjunga turės priimti bent dalį iš ginčo kylančios finansinės atsakomybės;
- b) ginčas taip pat susijęs su Sąjungos nustatyto reguliavimu;
- c) tikėtina, kad bus pateikta panašių ieškinių dėl kitų valstybių narių nustatyto reguliavimo, arba
- d) tikėtina, kad sprendžiant ginčą iškils neišspręstų teisės klausimų.

Jeigu atsakovė yra Sąjunga, susijusi valstybė narė turi teikti Komisijai visą reikalingą pagalbą ir gali būti įtraukta į Sąjungos delegaciją arbitražo procese. Komisija nuolat išsamiai informuoja valstybę narę apie reikšmingus proceso etapus, glaudžiai su valstybe nare bendradarbiauja su valstybe nare ir reguliariai su ja konsultuojasi.

Jeigu atsakovė yra valstybė narė, ji turi teikti Komisijai visus su procesu susijusius dokumentus ir leisti Komisijai dalyvauti valstybės narės delegacijoje arbitražo procese. Valstybė narė išsamiai informuoja Komisiją apie visus reikšmingus proceso etapus ir gali būti įpareigota laikytis tam tikros pozicijos ginantis nuo ieškinio, jei egzistuoja Sąjungos interesas.

3.2.4. IV skyrius. Taikos sutarties sudarymas

Jeigu Komisija mano, kad Sąjungos interesus geriausiai atitiktų taikos sutarties dėl ginčo, susijusio su vien Sąjungos nustatytu reguliavimu, sudarymas, ji gali priimti sprendimą patvirtinti taikos sutartį. Toks sprendimas priimamas remiantis Reglamente (ES) 182/2011¹⁴ nurodyta nagrinėjimo procedūra.

Jeigu Komisija mano, kad Sąjungos interesus geriausiai atitiktų taikos sutarties dėl ginčo, susijusio su valstybės narės arba valstybės narės ir Sąjungos nustatytu reguliavimu, sudarymas, Komisija konsultuojasi su susijusia valstybe nare. Jeigu susijusi valstybė narė pritaria ginčo baigimui taikos sutartimi, ji siekia su Komisija sudaryti susitarimą, kuriame būtų išdėstyti deryboms ir taikos sutarties įgyvendinimui būtini elementai. Net jeigu valstybė narė nesutinka, Komisija gali baigti ginčą taikos sutartimi, jei, Komisijos nuomone, yra viršesnis Sąjungos interesas. Taikos sutarties sudarymo sąlygos patvirtinamos vadovaujantis nagrinėjimo procedūra.

Jeigu ginčas yra susijęs su vien valstybės narės nustatytu reguliavimu, valstybė narė gali baigti ginčą taikos sutartimi, jei:

- a) valstybė narė prisiima iš tokios taikos sutarties kylančią finansinę atsakomybę;
- b) taikos sutartis yra vykdytina tik tos valstybės narės atžvilgiu;
- c) taikos sutarties nuostatos neprieštarauja Sąjungos teisei ir
- d) nėra viršesnio Sąjungos intereso.

Valstybė narė kreipiasi į Komisiją ir ši per 90 dienų nusprendžia, ar tenkinamos visos pirmiau išdėstytos sąlygos.

3.2.5. V skyrius. Galutinai priteistų sumų ir taikos sutartyje numatytų sumų sumokėjimas

Jeigu nagrinėjant ginčą susijusi valstybė narė buvo atsakovė, ji yra atsakinga už tame ginče galutinai priteistų sumų ir taikos sutartyje numatytų sumų sumokėjimą.

Jeigu nagrinėjant ginčą Sąjunga buvo atsakovė, ji turi investuotojui sumokėti visas galutinai priteistas sumas pagal atitinkamame susitarime išdėstytas taisykles, išskyrus atvejus, kai valstybė narė prisiėmė finansinę atsakomybę dėl ginčo. Tais atvejais, kai buvo sutarta baigti ginčą taikos sutartimi, Komisija sumoka taikos sutartyje nustatytą sumą pagal toje sutartyje išdėstytas taisykles.

Jeigu Komisija mano, kad visą ar dalį galutinai priteistos sumos ar taikos sutartyje nustatytos sumos turėtų sumokėti valstybė narė, kuri neprisiėmė finansinės atsakomybės, ji tariasi su

¹⁴ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

susijusia valstybe narė. Jeigu Komisija ir valstybė narė negali susitarti, Komisija priima sprendimą, nurodydama tos valstybės narės mokėtiną sumą. Valstybė narė sumoka kompensaciją į Sąjungos biudžetą, įskaitant palūkanas, per tris mėnesius nuo sprendimo priėmimo dienos. Jeigu valstybė narė nesutinka su Komisijos atliktu finansinės atsakomybės paskirstymu, ji pateikia prieštaravimą. Jeigu Komisija nesutinka su valstybės narės prieštaravimu, ji priima sprendimą, nurodydama valstybei narei sumokėti kompensaciją į Sąjungos biudžetą, įskaitant palūkanas. Tuomet valstybė narė gali remtis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 263 straipsniu ir siekti tokio sprendimo panaikinimo. Tuomet remdamasis šiuo reglamentu klausimą sprendžia Europos Sąjungos Teisingumo Teismas. Ši procedūra neturėtų reikšti valstybių narių vykdomos Komisijos sprendimo kontrolės. Tai yra sprendimas, taikomas tik vienai valstybei narei, ir juo remdamosi valstybės narės negali vykdyti politinės kontrolės dėl to, kaip Komisija taiko reglamentu nustatytus standartus. Objektivus ir griežtas kriterijų taikymas yra tinkamo reglamento veikimo prielaida. Jeigu valstybė narė siektų panaikinti Komisijos sprendimą Europos Sąjungos Teisingumo Teisme, kitos valstybės narės, suinteresuotos aiškinimu, galėtų įstoti į Teisingumo Teismo nagrinėjamą bylą.

Jeigu atsakovė yra Sąjunga, arbitražo išlaidas apmoka Sąjunga arba valstybė narė, atsižvelgiant į tai, kaip paskirstyta su ginču susijusi finansinė atsakomybė. Komisija gali priimti sprendimą, kuriuo su ginču susijusi valstybė narė įpareigojama mokėti finansinius įnašus į Sąjungos biudžetą periodiniams arbitražo išlaidų mokėjimams padengti.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Iš esmės neįmanoma pateikti tikslios informacijos dėl galimų su investuotojų ir valstybės ginčų sprendimu susijusių išlaidų. Jos priklauso nuo įvairių veiksnių, įskaitant kapitalo srautų apimtį, investicijų aplinkos stabilumą ir pan. Be to, Sąjungos atsakomybė, be abejo, priklausys nuo susitarimų, kurių šalis ji bus, skaičiaus. Pasiūlymo pateikimo metu Sąjunga yra tik vieno susitarimo dėl investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo šalis, tačiau šiuo metu deramasi dėl kelių kitų susitarimų. Taigi neįmanoma tiksliai nurodyti tikėtinų pasekmių biudžetui rengiant tokio pobūdžio reglamentą, kuris turėtų turėti horizontalų poveikį. Nors negalima neatsižvelgti į tai, kad sunku pateikti tikslūs skaičiavimus, išsamesnę analizę galima padaryti kiekvienu atveju atliekant poveikio vertinimą konkrečių susitarimų atžvilgiu, o susitarimams taip pat turėtų būti taikomas *ex post* vertinimas. Visiems būsimiems susitarimams, kurie turėtų būti sudaryti pagal Sutarties 218 straipsnį ir kurie turėtų patekti į šio reglamento taikymo sritį, turėtų būti parengtos finansinės ataskaitos.

Būtina užtikrinti, kad iš Sąjungos bendrojo biudžeto būtų įmanoma padengti visas galimas išlaidas, kylančias iš susitarimų su trečiosiomis šalimis, be kita ko, dėl investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo, įgyvendinamo šiuo reglamentu. Svarbūs trys dalykai. Pirma, reikia numatyti visų arbitražo teismo išlaidų ir kitų susijusių išlaidų sumokėjimą. Antra, reikia numatyti atvejus, kai Sąjunga gali būti įpareigota sumokėti galutinai priteistas sumas ar taikos sutartyse numatytas sumas ginčiuose dėl jos institucijų priimtų aktų. Trečia, byloje, kuriose Sąjunga yra atsakovė, tačiau susijusi valstybė narė galiausiai yra laikoma finansiškai atsakinga, Sąjunga turi atlikti reikalingus mokėjimus ir po to susigrąžinti juos iš susijusios valstybės narės. Be to, būtina numatyti mechanizmą, kuris būtų taikomas tais atvejais, kai finansinę atsakomybę dėl bylos prisiėmusi valstybė narė atlieka periodinius mokėjimus į ES biudžetą arbitražo išlaidoms padengti. Visi šie mokėjimai ir susigrąžinimai turėtų būti atliekami biudžeto išlaidų kategorijoje 20 02 01 – Išorės prekybos santykiai, įskaitant

patekimą į trečiųjų šalių rinkas. Reikalingos nuostatos numatytos Komisijos pasiūlyme dėl 2013 m. biudžeto¹⁵ prie minėtos išlaidų kategorijos pridėjus biudžeto pastabas:

„Investuotojų ir valstybės ginčų sprendimas pagal tarptautines sutartis

Gali būti dengiamos tokios išlaidos:

- Arbitražo išlaidos, teisinės ekspertizės išlaidos ir rinkliava, kurią Sąjunga moka kaip ginčo, kilusio dėl tarptautinių susitarimų, sudarytų pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 207 straipsnį, taikymo, šalis.
- Pagal tokius tarptautinius susitarimus investuotojui mokamos galutinės sumos arba taikos sutartyje nustatytos sumos“.

¹⁵ Komisijos priimtas 2012 m. gegužės 25 d. (COM(2012) 300).

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

kuriuo nustatoma finansinės atsakomybės, susijusios su investuotojų ir valstybės ginčų sprendimu teismuose, įsteigtuose tarptautiniais susitarimais, kurių šalis yra Europos Sąjunga, paskirstymo tvarka

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 207 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

perdavus teisės akto projektą nacionaliniams parlamentams,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) įsigaliojus Lisabonos sutarčiai Sąjunga įgijo išimtinę kompetenciją sudaryti tarptautinius susitarimus dėl investicijų apsaugos; Sąjunga jau yra Energetikos chartijos sutarties¹, numatančios investicijų apsaugą, šalis;
- (2) investicijų apsaugą numatančiuose susitarimuose paprastai būna nustatytas investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo mechanizmas, pagal kurį trečiosios šalies investuotojas gali pareikšti ieškinį prieš valstybę, kurioje jis yra investavęs. Investuotojų ir valstybės ginčų sprendimas gali baigtis piniginės kompensacijos priteisimu. Be to, kiekvienoje tokioje byloje neišvengiamai patiriamos didelės arbitražo administravimo išlaidos bei išlaidos, susijusios su gynyba nagrinėjant bylą;
- (3) remiantis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktika², tarptautinė atsakomybė už reguliavimą, dėl kurio sprendžiamas ginčas, turėtų būti grindžiama kompetencijos padalijimu tarp Europos Sąjungos ir valstybių narių. Todėl Sąjunga iš principo yra atsakinga už gynybą nuo bet kokių ieškinų, kuriuose nurodomas susitarime išdėstytų taisyklių, patenkančių į išimtinę Sąjungos kompetenciją, pažeidimas, neatsižvelgiant į tai, ar nagrinėjamą reguliavimą nustatė pati Sąjunga, ar valstybė narė;
- (4) jeigu pagal tarptautinę teisę Sąjunga yra atsakinga už nustatytą reguliavimą, ji turėtų sumokėti priteistas sumas ir padengti ginčo išlaidas. Tačiau atitinkamų sumų priteisimo priežastis gali būti pačios Sąjungos nustatytas reguliavimas arba valstybės narės nustatytas reguliavimas. Taigi būtų neteisinga, jei priteista suma ir arbitražo išlaidos būtų sumokamos iš Sąjungos biudžeto, kai reguliavimą nustatė valstybė narė.

¹ OL L 69, 1998 3 9, p. 1.

² 1991 m. Europos Teisingumo Teismo nuomonė 1/91 (Rink. p. I-60709).

Todėl remiantis Sąjungos teise ir nepažeidžiant Sąjungos tarptautinės atsakomybės reikia paskirstyti finansinę atsakomybę tarp Sąjungos ir valstybės narės, atsakingos už nustatytą reguliavimą, atsižvelgiant į šiame reglamente nustatytus kriterijus;

- (5) Rezoliucijoje dėl būsimos ES tarptautinės investicijų politikos³ Europos Parlamentas konkrečiai paragino sukurti šiame reglamente numatytą mechanizmą. Be to, Taryba paprašė Komisiją išnagrinėti klausimą savo 2010 m. spalio 25 d. išvadose dėl visapusiškos tarptautinės investicijų politikos kūrimo;
- (6) finansinė atsakomybė turėtų būti priskirta subjektui, kuris atsakingas už reguliavimą, pripažintą neatitinkančiu susijusių susitarimo nuostatų. Tai reiškia, kad Sąjunga turėtų priimti finansinę atsakomybę tada, kai atitinkamą reguliavimą nustatė Sąjungos institucija, įstaiga ar agentūra. Susijusi valstybė narė turėtų priimti finansinę atsakomybę tada, kai atitinkamą reguliavimą nustatė valstybė narė. Tačiau, kai valstybė narė veikia taip, kaip reikalauja Sąjungos teisė, pavyzdžiui, perkeldama į nacionalinę teisę Sąjungos priimtą direktyvą, Sąjunga turėtų priimti finansinę atsakomybę, nes nustatyti atitinkamą reguliavimą reikalauja Sąjungos teisė. Reglamente taip pat reikia numatyti galimybę, kad atskiri atvejai gali būti susiję su valstybės narės nustatytu reguliavimu ir su reguliavimu, kuris reikalaujamas pagal Sąjungos teisę. Tai apims visus veiksmus, kurių imasi valstybės narės ir Europos Sąjunga;
- (7) Sąjunga, atstovaujama Komisijos, visada turėtų būti atsakove, kai ginčas yra išskirtinai susijęs su reguliavimu, kurį nustatė Sąjungos institucijos, įstaigos ar agentūros, kad Sąjunga priimtų galimą finansinę atsakomybę, kylančią iš ginčo, pagal pirmiau minėtus kriterijus;
- (8) kita vertus, tais atvejais, kai valstybė narė priiima galimą finansinę atsakomybę, kylančią iš ginčo, iš principo reikėtų leisti tokiai valstybei narei būti atsakove, kad ji galėtų apginti reguliavimą, jos nustatytą investuotojui. Tai numato šio reglamento nuostatos. Didelis privalumas yra tai, kad dėl bylinėjimosi išlaidų ar galutinio sprendimo priteisti atitinkamas sumas iš susijusios valstybės narės Sąjungos biudžetas ir Sąjungos ištekliai net ir laikinai nepatirs naštos;
- (9) tačiau valstybės narės gali pageidauti, kad tokio tipo ginčiuose atsakove būtų Sąjunga, atstovaujama Komisijos, pavyzdžiui, dėl priežasčių, susijusių su technine kompetencija. Todėl valstybė narė turi turėti galimybę atsisakyti būti atsakove, nepažeidžiant jos finansinės atsakomybės;
- (10) tam tikromis aplinkybėmis, siekiant užtikrinti tinkamą Sąjungos interesų apsaugą, būtina numatyti galimybę Sąjungai pačiai būti atsakove ginčiuose, susijusiuose su valstybės narės nustatytu reguliavimu. Taip, visų pirma, gali būti tada, kai ginčas taip pat susijęs su Sąjungos nustatytu reguliavimu, kai pasirodo, kad valstybės narės nustatyto reguliavimo reikalavo Sąjungos teisė, kai atrodo, kad panašūs ieškiniai gali būti pareikšti prieš kitas valstybes nares, arba kai byla susijusi su neišspręstomis teisės problemomis, kurių išsprendimas gali turėti poveikį galimoms būsimoms byloms prieš kitas valstybes nares ar Sąjungą. Kai ginčas iš dalies susijęs su Sąjungos nustatytu reguliavimu arba reguliavimu, kurio reikalauja Sąjungos teisė, atsakove turėtų būti Sąjunga, išskyrus atvejus, kai ieškiniai dėl tokio reguliavimo yra mažareikšmiai,

³ 2011 m. balandžio 22 d. rezoliucijos A7 0070/2011 35 pastraipa.

atsižvelgiant į susijusią galimą finansinę atsakomybę ir keliamus teisės klausimus ieškiniuose dėl valstybės narės nustatyto reguliavimo;

- (11) tokiomis aplinkybėmis Sąjungai reikia suteikti galimybę būti atsakove siekiant užtikrinti, kad būtų galima atsižvelgti į Sąjungos ir atitinkamai visų valstybių narių interesus. Tai yra Europos Sąjungos sutarties 4 straipsnio 3 dalyje ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikoje⁴ nustatytų vieningo atstovavimo išorės santykiuose ir bendradarbiavimo pareigos principų, taikomų neatsižvelgiant į kompetenciją, išraiška;
- (12) remdamasi šiame reglamente nustatyta sistema Komisija turėtų nuspręsti, ar atsakove turėtų būti Sąjunga ar Komisija;
- (13) būtina priimti kai kurias praktinio pobūdžio nuostatas dėl arbitražo proceso vedimo ginčiuose, susijusiuose su valstybės narės nustatyto reguliavimu. Neatsižvelgiant į tai, ar atsakovė tokiuose ginčiuose yra Sąjunga, ar valstybė narė, tokiomis nuostatomis turėtų būti siekiama geriausio įmanomo ginčo išsprendimo, kartu užtikrinant Europos Sąjungos sutarties 4 straipsnio 3 dalyje ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikoje⁵ įtvirtintų vieningo atstovavimo išorės santykiuose ir bendradarbiavimo pareigos principų laikymąsi. Kai Sąjunga yra atsakovė, tokiomis nuostatomis turėtų būti numatytas itin glaudus bendradarbiavimas, įskaitant greitą informavimą apie proceso etapus, dokumentų teikimas, dažnos konsultacijos ir įtraukimas į delegaciją procese;
- (14) panašiai, kai atsakovė yra valstybė narė, reikėtų, kad ji nuolat informuotų Komisiją apie bylos eigą ir kad prireikus Komisija galėtų reikalauti, kad atsakove esanti valstybė narė užimtų konkrečią poziciją dėl Sąjungos interesų keliančių klausimų;
- (15) valstybė narė gali bet kuriuo metu sutikti būti finansiškai atsakinga tuo atveju, jei reikės mokėti kompensaciją. Tokiu atveju valstybė narė ir Komisija gali sudaryti susitarimus dėl periodiško išlaidų apmokėjimo ir dėl kompensacijos sumokėjimo. Toks sutikimas nereiškia, kad valstybė narė pripažįsta, kad ieškinys yra pagrįstas. Komisija turi galėti priimti sprendimą, kuriuo valstybė narė būtų įpareigota numatyti tokias išlaidas. Tuo atveju, jei teismas priteisia išlaidas Sąjungai, Komisija turėtų užtikrinti, kad bet kokios iš anksto apmokėtos išlaidos būtų nedelsiant kompensuotos susijusioms valstybėms narėms;
- (16) kai kuriais atvejais gali būti tikslinga sudaryti taikos sutartį siekiant išvengti brangaus ir nereikalingo arbitražo. Būtina nustatyti tokių taikos sutarčių sudarymo procedūrą. Pagal tokią procedūrą Komisijai turėtų būti leidžiama laikintis nagrinėjimo procedūros sudaryti taikos sutartį, jei tai atitinka Sąjungos interesus. Jei byla susijusi su valstybės narės nustatyto reguliavimu, reikia, kad Komisija ir susijusi valstybė narė glaudžiai bendradarbiautų ir tarpusavyje konsultuotųsi. Valstybė narė turėtų visada galėti sudaryti taikos sutartį, su sąlyga, kad ji prisiims visišką finansinę atsakomybę ir kad tokia taikos sutartis neprieštaraus Sąjungos teisei ir nepažeis Sąjungos interesų;

⁴ 1994 m. Europos Teisingumo Teismo nuomonė 1/94 (Rink. p. I-5267); 1996 m. Sprendimas *Komisija prieš Tarybą (FAO)*, (Rink. p. I-1469).

⁵ 1994 m. Europos Teisingumo Teismo nuomonė 1/94 (Rink. p. I-5267); 1996 m. Sprendimas *Komisija prieš Tarybą (FAO)*, (Rink. p. I-1469).

- (17) jeigu iš Europos Sąjungos priteisiama tam tikra suma, ta suma turi būti nedelsiant sumokėta. Komisija turėtų imtis veiksmų sumokėti tokias sumas, išskyrus atvejus, kai valstybė narė jau prisiėmė finansinę atsakomybę;
- (18) Komisija turėtų glaudžiai konsultuotis su susijusia valstybe nare, siekdama susitarti dėl finansinės atsakomybės paskirstymo. Kai Komisija nustato, kad valstybė narė yra atsakinga, o valstybė narė su tuo nesutinka, Komisija turėtų sumokėti priteistas sumas ir perduoti sprendimą valstybei narei, reikalaudama sumokėti į Europos Sąjungos biudžetą atitinkamas sumas ir taikytinas palūkanas. Mokėtinų palūkanų turėtų būti tokios, kokios nustatytos pagal [2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento su pakeitimais⁶ 71 straipsnio 4 dalį]⁷. Sutarties 263 straipsniu galima remtis tuomet, kai valstybė narė mano, kad sprendimas neatitinka šiame reglamente išdėstytų kriterijų;
- (19) iš Sąjungos biudžeto turėtų būti dengiamos išlaidos, atsirandančios sudarius susitarimus pagal Sutarties 218 straipsnį dėl investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo. Kai valstybės narės yra finansiškai atsakingos pagal šį reglamentą, Sąjunga turėtų galėti pirma surinkti susijusios valstybės narės įmokas prieš atlikdama reikalingus mokėjimus arba pirma atlikti reikalingus mokėjimus ir vėliau gauti kompensaciją iš susijusios valstybės narės. Turėtų būti įmanoma naudotis abiem šiais biudžeto tvarkymo būdais atsižvelgiant į tai, kuris iš jų tinkamesnis, visų pirma, laiko požiūriu. Taikant bet kurį iš būdų valstybių narių sumokėtos įmokos ar kompensacijos turėtų būti laikomos Sąjungos biudžeto vidaus asignuotosiomis įplaukomis. Iš šių vidaus asignuotųjų įplaukų gaunami asignavimai ne tik turėtų padengti susijusias išlaidas, tačiau jais turėtų būti galima papildyti kitas Sąjungos biudžeto dalis, iš kurių skirti pirminiai asignavimai sumokėti reikiamas sumas pagal antrąjį būdą;
- (20) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai;
- (21) įgyvendinimo įgaliojimais, susijusiais su 12 straipsnio 1 dalimi, 13 straipsnio 4 dalimi ir 14 straipsnio 3 dalimi, turėtų būti naudojamosi vadovaujantis 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai⁸;
- (22) priimant sprendimus dėl ginčų sprendimo pagal 14 straipsnio 3 dalį reikėtų naudotis patariamąja procedūra atsižvelgiant į tai, kad tie sprendimai daugiausia turės vien laikiną poveikį Sąjungos biudžetui, nes susijusi valstybė narė turės prisiimti bet kokią finansinę atsakomybę, kylančią iš ginčo, ir kadangi reglamente yra nustatyti išsamūs kriterijai dėl tokio ginčų sprendimo priimtumo,

⁶ OL L 248, 2002 9 16, p. 1.

⁷ Nuorodos turi būti pakeistos nuorodomis į Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą dėl Sąjungos metiniam biudžetui taikomų finansinių taisyklių (2010/395(COD)), kai jis bus priimtas.

⁸ OL L 55, 2011 2 28, p. 13.

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 SKYRIUS

Bendrosios nuostatos

1 straipsnis

Taikymo sritis

1. Šis reglamentas taikomas investuotojų ir valstybės ginčų sprendimui, atliekamam pagal susitarimą, kurio šalis yra Sąjunga, ir inicijuotam trečiosios šalies ieškovo.
2. Informavimo tikslais Komisija *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbia ir atnaušina susitarimų, kuriuos apima šio reglamento taikymo sritis, sąrašą.

2 straipsnis

Sąvokų apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

- a) *susitarimas* – tarptautinis susitarimas, kurio šalis yra Sąjunga ir kuriame numatytas investuotojų ir valstybės ginčų sprendimas;
- b) *arbitražo išlaidos* – arbitražo teismo mokesčiai ir išlaidos, atstovavimo išlaidos ir arbitražo teismo ieškovui priteistos išlaidos;
- c) *ginčas* – ieškinys, kurį remdamasis susitarimu prieš Sąjungą pareiškia ieškovas ir dėl kurio sprendimą priims arbitražo teismas ;
- d) *investuotojų ir valstybės ginčų sprendimas* – susitarime numatytas mechanizmas, pagal kurį ieškovas gali reikšti ieškinius prieš Sąjungą;
- e) *valstybė narė* – viena ar daugiau Europos Sąjungos valstybių narių;
- f) *susijusi valstybė narė* – valstybė narė, kuri nustatė reguliavimą, kurio atitikimas susitarimui yra ginčijamas;
- g) *finansinė atsakomybė* – pareiga sumokėti pinigų sumą, kurią priteisė arbitražo teismas arba kurią sutarta sumokėti pagal taikos sutartį, įskaitant arbitražo išlaidas;
- h) *taikos sutartis* – susitarimas, kurį sudaro Sąjunga ar valstybė narė arba jos abi ir ieškovas, pagal kurį ieškovas sutinka atsisakyti ieškinio mainais į pinigų sumos sumokėjimą, įskaitant atvejus, kai taikos sutartis yra įrašoma į arbitražo teismo sprendimą;
- i) *arbitražo teismas* – asmuo ar įstaiga, kuriai pagal susitarimą pavesta priimti sprendimą dėl investuotojo ir valstybės ginčo;

- j) ieškovas – fizinis ar juridinis asmuo, kuris pagal susitarimą gali pareikšti ieškinį dėl investuotojo ir valstybės ginčo sprendimo, arba fizinis ar juridinis asmuo, kuriam pagal susitarimą teisėtai perduoti ieškovo reikalavimai.

II SKYRIUS

Finansinės atsakomybės paskirstymas

3 straipsnis

Paskirstymo kriterijai

1. Iš ginčo kylanti finansinė atsakomybė paskirstoma remiantis šiais kriterijais:
 - a) Sąjunga prisiima finansinę atsakomybę, kylančią iš reguliavimo, kuri nustatė Sąjungos institucijos, įstaigos ar agentūros;
 - b) susijusi valstybė narė prisiima finansinę atsakomybę, kylančią iš reguliavimo, kuri nustatė ta valstybė narė, išskyrus atvejus, kai tokio reguliavimo reikalavo Sąjungos teisė.

Nepaisant pirmos pastraipos b punkto, kai susijusi valstybė narė turi imtis veiksmų pagal Sąjungos teisę, kad pašalintų ankstesnio akto neatitiktį Sąjungos teisei, ta valstybė narė yra finansiškai atsakinga, išskyrus atvejus, kai priimti tokį ankstesnį aktą reikalavo Sąjungos teisė.
2. Šiame reglamente numatytais atvejais Komisija priima sprendimą, kuriuo pagal 1 dalyje išdėstytus kriterijus nustatoma susijusios valstybės narės finansinė atsakomybė.
3. Nepaisant 1 dalies, susijusi valstybė narė yra finansiškai atsakinga, kai :
 - a) susijusi valstybė narė prisiėmė galimą finansinę atsakomybę pagal 11 straipsnį;
 - b) susijusi valstybė narė yra atsakovė pagal 8 straipsnį arba
 - c) susijusi valstybė narė sudaro taikos sutartį pagal 12 straipsnį.

III SKYRIUS

Ginčo eiga

1 skirsnis

Ginčo dėl Sąjungos nustatyto reguliavimo eiga

4 straipsnis

Sąjungos nustatytas reguliavimas

Sąjunga yra atsakovė tada, kai ginčas susijęs su Sąjungos institucijų, įstaigų ar agentūrų nustatyto reguliavimu.

2 skirsnis

Ginčo dėl valstybės narės nustatyto reguliavimo eiga

5 straipsnis

Valstybės narės nustatytas reguliavimas

Šio skirsnio nuostatos taikomos ginčams, visiškai ar iš dalies susijusiems su valstybės narės nustatyto reguliavimu.

6 straipsnis

Konsultacijos

1. Gavusi ieškovo pagal susitarimo nuostatas pateiktą prašymą dėl konsultacijų, Komisija informuoja susijusią valstybę narę. Valstybė narė, kuriai pranešama apie prašymą dėl konsultacijų arba kuri jį gavo, nedelsdama informuoja Komisiją.
2. Susijusios valstybės narės atstovai įtraukiami į Sąjungos konsultacijų delegaciją.
3. Susijusi valstybė narė nedelsdama pateikia Komisijai visą informaciją, kuri gali būti svarbi bylai.

7 straipsnis

Arbitražo proceso inicijavimas

Gavusi pranešimą, kuriuo ieškovas nurodo savo ketinimą inicijuoti arbitražo procesą pagal susitarimo nuostatas, Komisija informuoja susijusią valstybę narę.

Gavusi pranešimą, kuriuo ieškovas nurodo savo ketinimą inicijuoti arbitražo procesą, valstybė narė nedelsdama informuoja Komisiją.

8 straipsnis

Atsakovo statusas

1. Jeigu susitarime numatyta tokia galimybė, susijusi valstybė narė yra atsakovė, kai egzistuoja bet kuri iš šių aplinkybių:
 - a) Komisija priėmė sprendimą pagal 2 dalį arba
 - b) valstybė narė Komisijai raštu nepatvirtino ketinanti būti atsakove per 30 dienų nuo 7 straipsnyje nurodyto pranešimo gavimo.Esant bet kuriai iš a arba b punkte nurodytų aplinkybių, Sąjunga turi būti atsakovė.
2. Per 30 dienų nuo 7 straipsnyje nurodyto pranešimo gavimo Komisija gali nuspręsti, kad Sąjunga bus atsakovė, kai yra viena ar daugiau toliau išvardytų aplinkybių:
 - a) tikėtina, kad Sąjunga prisiimtų bent dalį galimos finansinės atsakomybės, kylančios iš ginčo, pagal 3 straipsnyje išdėstytus kriterijus;
 - b) ginčas taip pat susijęs su reguliavimu, kurį nustatė Sąjungos institucijos, įstaigos ar agentūros;
 - c) tikėtina, kad pagal tą patį susitarimą bus pateikta panašių ieškinių dėl kitų valstybių narių nustatyto reguliavimo, ir Komisija gali geriausiai užtikrinti veiksmingą ir nuoseklią apsaugą arba
 - d) ginčas yra dėl neišspręstų teisės klausimų, kurie gali kartotis kituose ginčiuose pagal tą patį arba kitą Sąjungos susitarimą dėl Sąjungos ar kitų valstybių narių nustatyto reguliavimo.
3. Po 7 straipsnyje nurodyto pranešimo gavimo Komisija ir susijusi valstybė narė nedelsdamos pradeda konsultacijas dėl bylos vedimo pagal šį straipsnį. Komisija ir susijusi valstybė narė užtikrina susitarime nustatytą terminų laikymąsi.
4. Komisija informuoja kitas valstybes nares ir Europos Parlamentą apie bet kurį ginčą, kuriam taikomas šis straipsnis, ir apie tai, kaip jis taikytas.

9 straipsnis

Arbitražo proceso reikalavimai valstybei narei

1. Jeigu valstybė narė yra atsakovė, ji:
 - a) pateikia Komisijai visus su procesu susijusius dokumentus;
 - b) informuoja Komisiją apie visus reikšmingus proceso etapus ir konsultuojasi reguliariai bei visais atvejais, kai to prašo Komisija, ir

- c) Komisijos prašymu leidžia jos atstovams dalyvauti valstybei narei atstovaujančioje delegacijoje.
- 2. Komisija bet kuriuo metu gali reikalauti, kad susijusi valstybė narė laikytųsi tam tikros pozicijos dėl ginčo metu iškelto teisės klausimo ar kito dalyko, dėl kurio Sąjunga suinteresuota.
- 3. Jeigu susitarime ar jame nurodytose taisyklėse numatyta galimybė panaikinti, skusti ar peržiūrėti arbitražo sprendimo nuostatą dėl teisės klausimo, Komisija, manydama, kad to reikia dėl nuoseklaus ar teisingo susitarimo aiškinimo, gali reikalauti, kad valstybė narė pateiktų tokio panaikinimo, apskundimo ar peržiūros prašymą. Tokiomis aplinkybėmis Komisijos atstovai įtraukiami į delegaciją ir gali reikšti Sąjungos poziciją dėl aptariamo teisės klausimo.

10 straipsnis

Arbitražo proceso reikalavimai Sąjungai

Kai Sąjunga yra atsakovė pagal 8 straipsnį, arbitražo procesui taikomos šios nuostatos:

- a) Komisija imasi visų priemonių, būtinų susijusiam reguliavimui apginti;
- b) susijusi valstybė narė teikia Komisijai visą reikalingą pagalbą;
- c) Komisija pateikia valstybei narei visus su procesu susijusius dokumentus, siekdama užtikrinti kuo veiksmingesnę apsaugą, ir
- d) Komisija ir susijusi valstybė narė pasirengia gynybai, glaudžiai bendradarbiaudamos su susijusios valstybės narės atstovais, kuriems suteikiama teisė dalyvauti Sąjungos proceso delegacijoje.

11 straipsnis

Susijusios valstybės narės galimos finansinės atsakomybės prisiėmimas, kai Sąjunga yra atsakovė

Kai Sąjunga yra atsakovė pagal 8 straipsnį, susijusi valstybė narė bet kuriuo metu gali prisiimti iš arbitražo kylančią galimą finansinę atsakomybę. Šiuo tikslu susijusi valstybė narė ir Komisija gali sudaryti susitarimus dėl, *inter alia*:

- a) periodinio išlaidų, kylančių iš arbitražo, apmokėjimo sistemos;
- b) iš Sąjungos priteistų sumų mokėjimo sistemų.

IV SKYRIUS

Ginčo baigimas taikos sutartimi

12 straipsnis

Ginčo dėl Sąjungos nustatyto reguliavimo baigimas taikos sutartimi

1. Jeigu Komisija mano, kad ginčo dėl tik Sąjungos nustatyto reguliavimo baigimas taikos sutartimi atitiktų Sąjungos interesus, ji gali priimti įgyvendinimo sprendimą patvirtinti taikos sutartį, vadovaudamasi 20 straipsnio 3 dalyje nurodyta nagrinėjimo procedūra.
2. Jei taikos sutarties sudarymas susijęs veiksmais, kurie nėra piniginės sumos sumokėjimas, tokiems veiksams taikomos reikiamos procedūros.

13 straipsnis

Ginčo dėl valstybės narės nustatyto reguliavimo baigimas taikos sutartimi

1. Kai Sąjunga yra atsakovė sprendžiant ginčą dėl reguliavimo, kurį nustatė vien arba iš dalies valstybė narė, ir Komisija mano, kad ginčo baigimas taikos sutartimi atitiktų Sąjungos interesus, ji pirmiausia tariasi su susijusia valstybe nare. Valstybė narė taip pat gali pradėti tokias konsultacijas su Komisija.
2. Jeigu susijusi valstybė narė pritaria ginčo baigimui taikos sutartimi, ji siekia sudaryti su Komisija susitarimą, kuriame būtų išdėstyti deryboms ir taikos sutarties įgyvendinimui būtini elementai.
3. Jeigu valstybė narė nesutinka baigti ginčą taikos sutartimi, Komisija gali baigti ginčą taikos sutartimi, jei tai būtina dėl viršesnio Sąjungos intereso.
4. Sutartos taikos sutarties sąlygos patvirtinamos vadovaujantis 20 straipsnio 3 dalyje nurodyta nagrinėjimo procedūra.

14 straipsnis

Valstybės narės įvykdomas ginčo baigimas taikos sutartimi

1. Kai Sąjunga yra atsakovė sprendžiant ginčą, susijusį su vien valstybės narės nustatyto reguliavimu, susijusi valstybė narė gali baigti ginčą taikos sutartimi, jei:
 - a) susijusi valstybė narė prisiima iš tokios taikos sutarties kylančią finansinę atsakomybę;
 - b) bet kuri taikos sutarties nuostata yra vykdytina tik susijusios valstybės narės atžvilgiu;
 - c) taikos sutarties nuostatos neprieštarauja Sąjungos teisei ir

- d) nėra viršesnio Sąjungos intereso, kuris prieštarautų taikos sutarties sudarymui.
2. Komisija ir susijusi valstybė gali pradėti konsultacijas, siekdamas įvertinti valstybės narės ketinimą baigti ginčą taikos sutartimi.
3. Susijusi valstybė narė informuoja Komisiją apie taikos sutarties projektą. Laikoma, kad Komisija pritarė taikos sutarčiai, jeigu vadovaudamasi 20 straipsnio 2 dalyje nurodyta patariamąja procedūra per 90 dienų nuo valstybės narės pranešimo apie taikos sutarties projektą pateikimo Komisija nenusprendžia priešingai, remdamasi tuo, kad ginčo baigimas taikos sutartimi neatitinka visų 1 dalyje išdėstytų sąlygų.

V SKYRIUS

Galutinai priteistų sumų ir taikos sutartyje numatytų sumų sumokėjimas

15 straipsnis

Taikymo sritis

Šio skyriaus nuostatos taikomos tuomet, kai atsakovė nagrinėjant ginčą yra Sąjunga.

16 straipsnis

Priteistų sumų ar taikos sutartyje numatytų sumų sumokėjimo tvarka

1. Ieškovas, kurio atžvilgiu priimtas galutinis sprendimas pagal susitarimą, gali pateikti Komisijai prašymą sumokėti priteistą sumą. Komisija sumoka tokias sumas per atitinkamus susitarime nustatytus terminus, išskyrus atvejus, kai susijusi valstybė narė prisiėmė finansinę atsakomybę pagal 11 straipsnį, ir tokiu atveju priteistą sumą sumoka valstybė narė.
2. Jeigu Sąjungos pagal 12 ar 13 straipsnius patvirtinta taikos sutartis neįrašoma į sprendimą, ieškovas gali pateikti Komisijai prašymą sumokėti taikos sutartyje nurodytą sumą. Tokias taikos sutartyje nurodytas sumas Komisija sumoka per taikos sutartyje nurodytus atitinkamus terminus.

17 straipsnis

Tvarka, taikoma nesant susitarimo dėl finansinės atsakomybės

1. Kai Sąjunga pagal 8 straipsnį yra atsakovė ir Komisija mano, kad priteistą sumą ar taikos sutartyje nustatytą sumą turėtų visiškai ar iš dalies sumokėti susijusi valstybė narė atsižvelgiant į 3 straipsnio 1 dalyje išdėstytus kriterijus, taikoma 2–5 straipsniuose išdėstyta tvarka.
2. Komisija ir susijusi valstybė narė nedelsdamos pradeda konsultacijas, siekdamas susitarimo dėl susijusios valstybės narės ir, kai taikoma, Sąjungos finansinės atsakomybės.

3. Per tris mėnesius nuo prašymo sumokėti galutinai priteistą sumą ar taikos sutartyje nustatytą sumą Komisija priima susijusiai valstybei narei skirtą sprendimą, kuriuo nustatoma tos valstybės narės mokėtina suma.
4. Jeigu susijusi valstybė narė nepareiškia prieštaravimų dėl Komisijos sprendimo per vieną mėnesį, susijusi valstybė narė į Sąjungos biudžetą sumoka kompensaciją už priteistos sumos ar taikos sutartyje nustatytos sumos sumokėjimą ne vėliau kaip per tris mėnesius po Komisijos sprendimo priėmimo. Susijusi valstybė narė sumoka mokėtinas palūkanas, kurių dydis sutampa su kitoms į Sąjungos biudžetą mokėtinoms lėšoms taikomu palūkanų dydžiu.
5. Jeigu susijusi valstybė narė pareiškia prieštaravimus ir Komisija su jais nesutinka, Komisija per tris mėnesius po valstybės narės prieštaravimų gavimo priima sprendimą ir pareikalauja, kad susijusi valstybė narė kompensuotų Komisijos sumokėtą sumą kartu su palūkanomis, kurių dydis sutampa su kitoms į Sąjungos biudžetą mokėtinoms lėšoms taikomu palūkanų dydžiu.

18 straipsnis

Išankstinis arbitražo išlaidų apmokėjimas

1. Komisija gali priimti sprendimą, kuriuo reikalaujama, kad susijusi valstybė narė sumokėtų finansinį įnašą į Sąjungos biudžetą dėl su arbitražu susijusių išlaidų, jeigu ji mano, kad valstybė narė bus įpareigota sumokėti priteistą sumą atsižvelgiant į 3 straipsnyje išdėstytus kriterijus.
2. Jeigu arbitražo teismas priteisia Sąjungai su arbitražu susijusias išlaidas, o susijusi valstybė narė mokėjo periodinius mokėjimus dėl su arbitražu susijusių išlaidų, Komisija užtikrina, kad jos būtų pervestos iš anksto jas mokėjusiai valstybei narei.

19 straipsnis

Valstybės narės mokėjimai

Valstybės narės kompensacija ar mokėjimas į Sąjungos biudžetą priteistoms ar taikos sutartyje nustatytoms sumoms arba kitoms išlaidoms apmokėti laikomas vidaus asignuotosiomis įplaukomis, kaip nurodyta [2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento⁹ 18 straipsnyje]. Jomis gali būti padengiamos išlaidos, atsiradusios dėl susitarimų, sudarytų pagal Sutarties 218 straipsnį dėl investuotojų ir valstybės ginčų sprendimo, arba atstatomi asignavimai, panaudoti priteistos ar taikos sutartyje nurodytos sumos ar kitų išlaidų sumokėjimui padengti.

⁹ Nuorodos turi būti pakeistos nuorodomis į Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą dėl Sąjungos metiniam biudžetui taikomų finansinių taisyklių (2010/395(COD)), kai jis bus priimtas.

VI SKYRIUS

Baigiamosios nuostatos

20 straipsnis

1. Komisijai padeda [Investicijų susitarimų komitetas, įsteigtas Reglamentu [2010/197 COD]]. Šis komitetas yra komitetas, nurodytas Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnis.
3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

21 straipsnis

Ataskaita ir peržiūra

1. Komisija reguliariai teikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą apie šio reglamento įgyvendinimą. Pirmoji ataskaita pateikiama ne vėliau kaip po trejų metų nuo šio reglamento įsigaliojimo. Paskesnės ataskaitos teikiamos kas trejus metus.
2. Kartu su 1 dalyje nurodyta ir Komisijos išvadomis pagrįsta ataskaita Komisija taip pat gali Europos Parlamentui ir Tarybai teikti pasiūlymą iš dalies keisti šį reglamentą.

22 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas